

Peter Kaiser se je z glasbo začel ukvarjati v ljubljanski Glasbeni šoli Moste – Polje. Navdušenje nad muziciranjem ga je vodilo na Konservatorij za glasbo in balet Ljubljana, pozneje še na Akademijo za glasbo v Ljubljani. Po uspešno opravljeni diplomski je z odliko zaključil še magistrski študij. V času rednega koncertiranja v slovenskih profesionalnih simfoničnih orkestrih in več komornih zasedbah je sodeloval z mednarodno priznanimi glasbeniki (Rainer Küchl, George Pehlivanian, Vladimir Fedoseyev, Uroš Lajovica, Vasilij Meljnikov, Janez Podlessek in Egon Mihajlović). Z glasbenikom in dirigentom Tilnom Drakslerjem že več let aktivno soustvarja Festival Amadeo. Je član Klavirskega tria Afettuosso, pa tudi ustanovitelj in član godalnega Kaiser tria. Poleg naštetega nastopa še z izvajalci slovenske popularne glasbe (Aleksander Mežek, Nina Pušlar, Zala Smolnikar, Matjaž Vlašič, Leon Firšt, Gianni Rijavec, Feri Lainšček). Je reden gost vidnejših slovenskih kulturnih ustanov, medijskih hiš in festivalov (Ljubljana festival, Lent, Festival Bled, Tartini festival ...). Leta 2022 je sodeloval pri zasnovi in izvedbi prvega slovenskega tekmovanja Mladi violončelist, ki je potekalo pod pokroviteljstvom Društva akademskih glasbenikov.

Metka Udovč je violinistka, zaposlena v SNG Opera in balet v Ljubljani. Njena glasbena pot se je začela v Glasbeni šoli Zagorje ob Savi, kjer je obiskovala pouk violine, pevskega zbora in baleta. Po končani maturi na Konservatoriju za glasbo in balet v Ljubljani je študij nadaljevala na Akademiji za glasbo v Ljubljani, kjer je tudi magistrirala. Po uspešno opravljeni avdiciji je od leta 2020 članica opernega orkestra v Ljubljani. Njene želje in ambicije so koncertiranje ne le v orkestru, temveč tudi v manjših komornih sestavih.

Violistka **Katja Žekar** je glasbeno šolo obiskovala v rodnem Žalcu. Glasbeno izobraževanje je nadaljevala na Srednji glasbeni in baletni šoli ter Akademiji za glasbo v Ljubljani, kjer je tudi diplomirala. Sodelovala je z orkestri Slovenske filharmonije, RTV Slovenija in SNG Opera in balet Maribor. Zaposlena je na Glasbeni šoli Zagorje ob Savi, kjer predaja svoje znanje in izkušnje mladim. Poučevala je tudi na Glasbeni šoli Žalec in na Srednji glasbeni šoli Celje. Sodeluje v različnih komornih sestavih, orkestrih, gledališčih in z raznimi zasedbami ter priznanimi slovenskimi glasbeniki različnih žanrov, s katerimi nastopa po Sloveniji in izven njenih meja.

KAISER TRIO

Peter Kaiser, violončelo

Metka Udovč, violina

Katja Žekar, viola

Petek, 9. september 2022, ob 20.30
Cerkev Marijinega vnebovzvetja, Kanal

PROSVETNO DRUŠTVO "SOČA" KANAL

KOGOJEVI DNEVI 2022

Program:

Johann Sebastian Bach: **Goldbergove variacije, BWV 988**
(1685–1750) (priredba za godalni trio)

Risto Savin: **Čajna punčka, balet** (odlomki)
(1859–1948)

Franz Schubert: **Godalni trio v B-duru, D. 471**
(1797–1828) *I. Allegro*

Ludwig van Beethoven: **Trio za violino, violo in violončelo v c-molu, op. 9, št. 3**
I. Allegro con spirito
II. Adagio con espressione
III. Scherzo – Allegro molto e vivace
IV. Finale – Presto

Johann Sebastian Bach je **Goldbergove variacije, BWV 988**, napisal leta 1741. Delo, ki ga je Bach v izvorniku napisal za klavir, je sestavljeno iz uvodne arije in 30 variacij, zaključni pa se z arijo »da capo« – od začetka. Zgodba pravi, da naj bi to mojstrovino naročil pianist J. G. Goldberg, nekdanji Bachov učenec. Goldberg je za nalogo moral nespečemu grofu Keyserlingku igrati uspavankam podobno glasbo. Bach je zato to delo zasnoval tako, da se začetna glasba iz variacije v variacijo ves čas oglašuje rahlo spremenjena. Izvor začetne arije pa je neznan. Predpostavlja se, da melodija ni Bachova, ampak jo je skladatelj napisal na podlagi že obstoječe klavirske skladbe, ki temelji na francoskem plesu. Goldbergove variacije kažejo na neizmerno Bachovo sposobnost rafiniranega harmonskega in strukturnega nizanja na najbolj domiselni način v eno povezano celoto. Samo Bachov neizmeren talent in njegova izjemna skladateljska spretnost lahko iz tako zapletenega in sofisticiranega glasbenega gradiva ustvari glasbo, ki jo preveva toplina, mehkoča, spokojnost in poetičnost. Skladatelj, ki velja za utemeljitelja glasbenega baroka, je bil po naravi izredno dejaven. Znano je, da je bil v službi ene izmed cerkva, za katero je več let vsako nedeljo napisal novo kantato, skupaj jih je več kot dvesto, a niti ena ni enaka drugi. Poleg talenta je bila izredna tudi njegova podjetnost; za svoje delo je zahteval pošteno plačilo in od tega ni nikoli in pred nikomer odstopal.

Risto Savin je balet **Čajna punčka** napisal leta 1922. To je bil prvi po scenariju in glasbi izviren jugoslovanski balet. V celoto ga je povezovalo 12 točk. Koncertna izvedba suite s štirimi stavki iz baleta je bila istega leta, 1922, premiero pa je balet moral počakati še 40 let, ko so ga na odru mariborske opere krstno izvedli leta 1959 v spomin na 100-letnico skladateljevega rojstva. O baletu je skladatelj povedal: »Čajna punčka je vezana na intimen osebni spomin. Nekoč sem dobil v dar čajno punčko. Ko sem si jo ogledoval, se mi je porodil nekakšen sen. Ta doživljaj sem pozneje oživil v majhni noveletni, po kateri sem skomponiral balet.« V izvorniku je naslov baleta *Une poupée à thé*. Francoska so tudi imena glavnih oseb (Pierre, Paulette in Mignon) ter stavki: *Introduction (Uvod) – I. Pierrot – II. Mignon (Vision en songe/Vizija v sanjah) – III. Pierrette – IV. Lemure – V. Le Château-Fort de Grand Lemure (Utrdba velikega lemurja) – VI. Chez les lemures (Pri lemurjih) – (L'enchanteur des serpents/Krotilec kač) – VII. Le compliment des poupées à thé (Poklon čajnih punčk) – VIII. Marcia (Koračnica) – IX. Le revoir (Snidenje) – X. La sentence de mort (Smrtna obsodba) – XI. Le bacchanal (Bakanal) – XII. Seul (Sam)*. Glavnina zgodbe se odvija v sanjah Pierra, ki se zaljubi v punčko na čajniku, imenovano Mignon. V sanjah mu ljubljeno odzamejo in na grad odpeljejo lemurji. Nato po navodilih in ukani lemurjev, Pierre do smrti zabode Mignon. Ko se Pierre prebudi, spozna, da je njegov ljubljeni čajnik razbit, razbila pa ga je opica, njegov hišni ljubljencek.

Godalni trio v B-duru, D. 471, je **Franz Schubert** napisal leta 1816. Je eden izmed njegovih treh poskusov komponiranja za to godalno zasedbo. Vse tri si je zamislil v isti tonaliteti, v B-duru. Od prvega godalnega tria je ostalo le nekaj taktov. Tretji godalni trio, ki ga je skladatelj napisal najkasneje, je dokončal v celoti in vsebuje štiri stavke. K drugemu triu z oznako D. 471 se poleg dokončanega prvega stavka prišteva še delček nedokončanega drugega stavka, ki pa šteje le 39 taktov. V drugem godalnem triu je izrazito Schubertovo občudovanje dunajske glasbene tradicije; v njem lahko slišimo, kako se je 19-letni skladatelj poklonil dunajskemu klasicizmu, Haydn, Mozartu in Salieriju – njegovemu učitelju. V tem delu Schubert še ni povsem pokazal svojega lastnega glasbenega jezika, mogoče pa si tega niti še ni želel. Ustvaril je delo, ki se napaja v kristalno čisti dediščini dunajskega klasicizma, pri izviru katerega se je napajal skladatelj na Dunaju, ko je bil še kot otrok. Je bleščeče in s svetlimi toni ožarjeno godalno delo, še danes zelo priljubljeno med godalnimi triji in poslušalci.

V glasbeni zapuščini **Ludwiga van Beethovna** opus 9 predstavlja eno od pomembnih ustvarjalnih prelomnic mladostniških let. Objavljen je bil, ko je skladatelj štel 28 let. Vsebuje tri godalne trije, od katerih je **Trio za violino, violo in violončelo v c-molu, št. 3**, zadnji v opusu in nasploh zadnji godalni trio, ki ga je kdajkoli napisal. Ti triji predstavljajo tudi uvod in nekakšno skladateljsko utrjevanje na področju komorne godalne glasbe pred začetkom ustvarjanja njegovih vrhunskih godalnih kvartetov, ki so postali njegova glavna komorna kompozicijska disciplina. Tretji godalni trio je oblikovan v mračnosti tonalitete c-mola, ki je bila Beethovnu zelo blizu (v tej tonaliteti je napisal še tri klavirske sonate in slavno 5. simfonijo). V triu zlahka prepoznamo Beethovnov kasnejši slog, za katerega je bilo značilno, da odseva strast, tesnoba, samosvojost in pa tudi energičen značaj. Trio odlikujejo pogosto spreminjanje dinamike, ostri kontrasti v ritmu in njegov edinstven izbor modulacij s prehodi v najbolj neobičajne tonalitete. V triu izstopa po svoji kontrastnosti počasnejši drugi stavek – *Adagio*, ki je miren in najbolj spokojen. *Scherzo* in *Finale* pa nadaljujeta in zaključita Trio v divjem, vihravem razpoloženju, ki ga srečamo že v prvem stavku.

Kaiser trio je s svežino in čutnostjo prežeta zasedba, v kateri se prepletajo zvoki strun violinistke Metke Udovič, violistke Katje Žekar in violončelista Petra Kaiserja. Vsi trije umetniki se po zaključenem študiju na Akademiji za glasbo v Ljubljani uveljavljajo ne samo v domačem, temveč tudi v mednarodnem glasbenem prostoru. Repertoar Kaiser tria je vsebinsko raznolik in bogat, glasbeniki pa presenetijo tudi s premiernimi izvedbami manj znanih del.